

Besalú fa un homenatge a 27 republicans morts fa 141 anys

Francesc Macià havia presidit almenys un reconeixement fet abans de la Guerra Civil

Tot i la intensa pluja, alguns veïns es van reunir al voltant del monument als afusellats del Candell.

BESALÚ | XAVIER VALERI

Besalú ahir va commemorar un dels episodis més esgarrifosos de la Tercera Guerra Carlina (1872-76). "És per recuperar la memòria", va justificar Joan Frigola (president dels Amics de Besalú). El recordat era l'afusellament de 33 presoners per part de l'exercit carlista. Dels executats en van morir 27. Els 6 restants van ser indultats per haver sobreviscut a les descàrregues. Havien estat capturats cinc dies abans a la batalla del Toix (14 de març del

1874-Montagut). Després del combat, van ser traslladats (sempre a peu) a Castellfolit, les Preses, Riudaura i Olot, d'on els van conduir fins a Besalú

L'execució va tenir lloc el 19 de març del 1874. Feia poc que els carlins havien aconseguit expulsar la milícia de Besalú. Els arguments per a l'execució van ser que eren milicians (paisans voluntaris) i, alguns d'ells, antics carlins desertors. L'execució va commoure la gent de la zona i va servir per donar exemple a la tropa carlina del que passava als desertors.

Acabada la guerra, els dos bàndols van construir monuments per recordar els seus màrtirs. Al lloc de l'afusellament, van posar-hi un pal de metall acabat amb una creu. Hi ha constància escrita de la celebració d'actes a partir del 1905. Els homenatges tenien lloc cada 19 de març i s'hi concentraven els republicans de la Garrotxa i del Pla de l'Estany. La causa era que els milicians eren republicans. Una bona part dels morts eren de Tortellà, que durant la guerra carlina era un baluard de la república i després va continuar com a lloc de referència del republicanisme.

L'assemblea de representants del poble també tenia molts partidaris a Besalú, encara que no era un fet unànim com a Tortellà.

Els republicans de Tortellà i Besalú van fer de l'efemèride un acte tant important, perquè fos presidit, almenys en una ocasió, per Francesc Macià (primer president de la Generalitat Estatutària).

Al principi de la Guerra Civil el monument va ser mutilat, perquè tenia una petira creu a sobre, li van trencar els braços. Després va ser oblidat i fins fa poc només era un pal rovellat que servia per marcar el camí d'una ruta de senderisme.

Diferents articles sobre la història dels fets van dur l'Ajuntament i els Amics de Besalú a decidir recuperar i reparar el monument, i complementar-lo amb un cartell explicatiu.

Ahir el van inaugurar amb un parlament de Jaume Roura (historiador). La idea és fer-ho cada any, perquè no es torni a convertir en un pal sense significat.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2015/03/22/besalu-homenatge-27-republicans-morts/715625.html?utm_source=rss